

Helyzetkép

2014. február - március

Gazdasági növekedés

A világgazdaságban az év elején nem következtek be jelentős változások, a korábban megfogalmazott prognózisok szerint alakultak a gazdaságstatisztikai mutatók. Az Európai Unióban az első két hónap adatai a múlt évinél kedvezőbbek, és öröndetes, hogy az eurózóna országaiban is látható a válságot követő időszakban a gazdaság – igaz, szerény ütemű – növekedése. A pénzügyi-államháztartási válsággal küzdő mediterrán országokban szintén enyhülni látszik a recesszió. Az Egyesült Államokban az év eleji adatok egy része ugyan némi csalódást keltett, de ennek ellenére a látható növekedés fennmarad ebben az évben is. Az elemzők a globális gazdaságra is kiható tényezőként tekintenek a kínai gazdaság lassuló bővülésére, de egyelőre ezek a – két éve hangoztatott – aggályok nem igazolódtak.

A magyar gazdaság fejlődésének üteme az idei évben érzékelhetően változik. Nincs szó ugyan a kormány által hangoztatott növekedési fordulatról, de a bruttó hazai termék várhatóan 2% körüli, nagy valószínűséggel azt némileg meghaladó bővülése az elmúlt évek recessziós állapotához, illetve az azt követő igen szerény emelkedéséhez képest feltétlenül pozitív elmozdulás. Ugyanakkor *ez évben több egyszeri hatás egyidejű érvényesülése okozza a látszólagos fordulatot.* Az egyik fontos körülmény a statisztikai bázishatás; az előző években olyan mértékben esett vissza a beruházások, az építőipari termelés volumene, más oldalról a kiskereskedelmi forgalom és a reálkereset, amelyhez képest a mutatószámok magas értéke jelentős ez évi elmozdulást mutat ugyan, azonban a beruházások szintjének vagy a lakásépítések számának növekedése csupán a tíz évvel korábbi helyzettől jelent némi visszakapaszkodást.

Az idei évet jellemző – szintén – *egyszeri hatás az uniós források gyorsított ütemű, kapkodástól sem mentes felhasználása.* Ebben szerepet játszik a tavaly befejeződött 7 éves finanszírozási időszak projektjeinek ez évi lezárása, illetve a korábbi évek sok kormányzati pályafordulásának hatására bekövetkezett jelentős csúszások korrekciójának kényszere. Szintén *csak átmeneti növekedést előidéző tényezők a választási évre koncentrálódó fejlesztések és intézkedések.* Ezek között található több kormányzati presztízsberuházás, így a – következő években a működtetési kiadásokat várhatóan számottevően növelő – stadionépítések, valamint azok a közszféra egyes szegmenseiben bevezetett jövedelemnövelő intézkedések, amelyek

várhatóan bővítik a kiskereskedelmi forgalmat és a lakossági fogyasztást. Több gépjárműipari nagyberuházás zárult le az elmúlt időszakban. Az ebből kifolyólag megnövekedett termelés az idén jelentős hatással van az ipari kibocsátás, és különösen az ipari export dinamikájára. Ezen túlmenően az európai konjunktúra hatására a korábbi évekhez képest érzékelhetően bővül az ipari kivitel.

A magyar gazdaság e kedvező jelek ellenére leszakadó pályán van. Az egyszeri tényezők hatásának elmúltával újra előtérbe kerülnek azok, amelyek eddig is visszafogták a fejlődést. Ezek között szerepel ***a kiszámíthatatlan, konfrontatív gazdaságpolitika, és az ehhez szorosan alkalmazkodó szabályozási környezet, amely elriasztja a befektetőket. A mesterséges konfliktusok sora az Európai Unió szervezeteivel, és egyre gyakrabban annak egyes tagországaival, megnehezíti a normális gazdasági kapcsolatok fenntartását a legfontosabb partnereinkkel.*** A bankokkal vívott permanens szabadságharc ellehetetleníti a gazdaság finanszírozását.

A kormány láthatóan nem készül konszolidációra, a miniszterelnök erre nem hajlandó, és feltehetően erre nem is képes. A következő évek gazdaságpolitikai irányáról a kormánynak nincs érdemi elképzelése. A most elkészített konvergencia program ezt egyértelműen bizonyítja; egyrészt tükrözi a kormány eddig képviselt politikáját, ugyanakkor gyökeresen új elemeket is tartalmaz: változatlan a kormány önértékelése eddig folytatott politikájának sikereiről, és abban sem tér el az egyéb kormányzati dokumentumoktól, hogy meglehetősen szabadon értelmezi a tényeket. Az egyik új elem, hogy a dokumentum csupán a nevében program, a tartalmában korántsem. A kormány – azzal az indokkal, hogy még nem alakult meg a következő testület, tehát nincs kormányprogram – gyakorlatilag nem mond semmit a következő három év gazdaságpolitikájáról. Ugyancsak új – azonban kedvező – szemléletet tükröz, hogy a gazdasági prognózis reálisabb minden korábbinál.

A kormány az idei évben 2,5%-os, míg a következő két évben 2% körüli növekedéssel számol, és csak 2017-ben vár 3%-os GDP bővülést. Ez gyökeresen eltér a kezdeti időszak hagyományos, 6% körüli növekedési elképzeléseitől, de az utóbbi két évben feltételezett 3-4%-os dinamikától is. Megjegyzendő, hogy ezek a konvergencia programban közölt adatok, az általános kormányzati kommunikáció ettől eltérő, változatlanul a gyors növekedést előrevetítő számokat közöl. Meglepően pesszimista – reális – becslést ad a program a beruházások alakulására. A prognózis szerint a jövő évben csökken a beruházási dinamika az ideihez képest, 2016-ban pedig a beruházások volumene is elmarad az előző évitől; azaz visszatér az elmúlt évek gazdaságpolitikai kudarca. A program csak 2017-ben számít a beruházási tevékenység érdemi bővülésére. A másik fontos makroadat tekintetében is reális a prognózis: azzal számol, hogy a következő évtől ismét 3% lesz az éves inflációs ráta, azaz a háztartási energia és a közműszolgáltatások mesterséges árcsökkentésének hatása csak ez év végéig érződik a fogyasztói árindexben, ezek a hatósági intézkedések nem folytatódnak.

Nem számol a kormány a foglalkoztatás érdemi bővülésével, az egymillió új munkahely időarányos részének megteremtésével. A konvergencia program négy év alatt mintegy 150 ezer fős foglalkoztatás növekedéssel kalkulál, és nem számít a munkanélküliségi ráta korábban ígért

mérséklődésére sem: az idei évre várt 9,1%-os ráta jövőre csupán 8,8%-ra csökken, és hasonló, 0,3 százalékpontos mérséklődéssel számolnak a következő két évben is.

Az eddigi kommunikációtól eltérően fogalmaz a konvergencia program az adósságsökkenést célzó harc következő csatáinak várható kimeneteléről. E szerint a strukturális hiány a GDP 1,6%-áról jövőre 2%-ra nő, majd a rákövetkező évben tér vissza az idei értékre. Ennek megfelelően a bruttó államadósság két évig változatlan marad, és csak a következő két évben mérséklődik a kormány számításai szerint. A korábbinál realisabb tervezést mutat, hogy a GDP arányában ez évre 1,9 százalékponttal, jövőre 2,8 százalékponttal, 2016-ra pedig 4,3 százalékponttal magasabb államadóssággal számol a prognózis, mint a 2013. évi konvergencia program. A miniszterelnök által többször kilátásba helyezett egyszámjegyű személyi jövedelemadóval szemben a konvergencia program szerint a kormány a következő három évben nem tervez érdemi átalakítást az adórendszerben. /Igaz, ettől még lehetséges politikailag a 9%-os személyi jövedelemadó bevezetése, mivel a kormány eddig sem volt kényes a következetességre; közgazdaságilag ez az adókulcs egyébként szétfeszítené az államháztartás kereteit./ ***A kormány a társadalmi juttatások drasztikus, 600 milliárd forintot meghaladó csökkentésével számol a következő három évben, amely rendkívüli helyzetek sorát idézi elő a szociális rendszerben.*** A program megállapítja, hogy a pedagógus életpályamodellen túlmenően ***2017-ig nem terveznek illetményemelést a közszférában.*** Azaz a kormány azzal számol, hogy a közalkalmazottak 2008 óta változatlan illetménye a jelenlegi szinten marad a következő három évben is. Ez komoly feszültséghez vezet az egészségügyben, a szociális ellátásban, a tudományos kutatásban, a kultúrában, és a közszolgáltatások színvonalának további romlásához vezet. A kormány azzal számol, hogy az idei – választási – évben 3,1%-kal nő, jövőre azonban 1,5%-kal, 2016-ban pedig további 3%-kal, tehát jelentősen mérséklődik a közösségi fogyasztás. Érzékelhető visszalépés várható az oktatásban. A kormány számításai szerint jövőre 120 milliárd forinttal csökkenti az ágazatra fordítandó kiadásokat. Mivel a pedagógus életpálya modell továbbvitele jövőre 50 milliárd forintos többletkiadást generál a költségvetésben, ez azt jelenti, hogy ***2015-ben az oktatás dologi kiadásaira 170 milliárd forinttal kevesebb jut az ideinél; a nagymértékű színvonalcsökkenés elkerülhetetlen lesz.***

A konvergencia program a korábbi Széll Kálmán tervnek nevezett programnál megfogalmazásában szakszerűbb, kevesebb kommunikációs indíttatású megállapítást tartalmaz. Ugyanakkor tartalmában minden víziót nélkülöz, ebből nem állapítható meg, közelíthet-e a magyar gazdaság az európai centrumhoz, vagy legalább a térség nálunk fejlettebb országaihoz. Félő, hogy gyökeres gazdaságpolitikai fordulat nélkül további lecsúszás vár Magyarországra.

Foglalkoztatottság, keresetek

A foglalkoztatás bővülése a kormány egyik kitüntetett kommunikációs üzenete, ezért mindent megtett, hogy a nyilvánosságra kerülő munkaügyi adatok ezt tükrözzék; ha ez nem valósult meg, akkor is így interpretálták azokat. Eközben ***az utóbbi években stagnált a foglalkoztatás.***

A választás közeledtével olyan mértéket öltött a közfoglalkoztatás, amely – a hatékonyságát és a költségvetési ráfordítást figyelembe véve – nehezen magyarázható racionális érvekkel. **Az utóbbi néhány hónapban, ha szerény mértékben is, megindult a foglalkoztatottság némi bővülése.** Kár, hogy **a tudatosan összekuszált információs rendszerben nehéz kibogozni a valóságos tendenciákat tükröző adatokat.** Az alkalmazottak létszámának tényleges emelkedése tapasztalható az iparban a növekvő export, és az építőiparban az uniós források összetorlódott felhasználásából adódó termelésbővülés következtében. A közszféra létszáma és a közalkalmazottak reálkeresete az utóbbi évben végbement jelentős emelkedés ellenére jócskán elmarad a négy évvel korábitól.

A KSH mintavételes lakossági adatfelvétele szerint az első negyedév átlagában a **foglalkoztatottak száma** 4 078 ezer fő volt, 261 ezer fővel, 6,8%-kal több, mint egy évvel korábban. Az első negyedév középső hónapjában, februárban a közfoglalkoztatottak száma 200 ezer fő volt, 173 ezer fővel több az egy évvel korábitól. A munkaerő-felvétel módszertani okokból az első negyedévben 95 400 külföldön dolgozót is hazai foglalkoztatottnak mutatott ki, valamint – a statisztikai módszertani előírásokkal ellentétesen – 42 400 főt is foglalkoztatottakhoz sorolt be, akik a – KSH megfogalmazása szerint – közfoglalkoztatást kiegészítő képzési programban vettek részt, azzal a megjegyzéssel, hogy az érintettek foglalkoztatási jellemzői nem ismertek. Az így meghatározott foglalkoztatotti létszám alapján a 15-64 éves népesség **foglalkoztatási rátája** 60,9% volt, 4,3 százalékponttal magasabb, mint a múlt év azonos időszakában. A közmunkások számának kiugró mértékű növekedése értelemszerűen az alacsonyabb iskolai végzettségűek foglalkoztatását növelte. Az érettségivel nem rendelkezők két csoportjában, az alapfokú végzettségűek és a középfokú végzettségűek foglalkoztatási rátája egyaránt 5,7 százalékponttal nőtt. Ennek ellenére a legfeljebb 8 általánost végzettek foglalkoztatási aránya az idei első negyedévben is rendkívül alacsony, 29,8% volt, míg a középfokú, többnyire szakmunkás bizonyítvánnyal vagy szakiskolai végzettséggel rendelkezőké lényegesen magasabb, 69,4%. Az érettségizettek foglalkoztatási rátája az első negyedévben 63,7%-ot mutatott, 3,1 százalékponttal magasabbat az egy évvel korábitól, míg a legmagasabb változatlanul a felsőfokú végzettségűeké volt, 80,6%, ami némileg, 1,4 százalékponttal meghaladta a múlt év azonos időszakában regisztrált értéket. A közfoglalkoztatás igen jelentős bővülése következtében valamelyest csökkent, de továbbra is jelentős a regionális különbség a foglalkoztatásban. Észak-Alföldön 6,6 százalékponttal, míg Észak-Magyarországon 6,3 százalékponttal nőtt a 15-64 éves népesség foglalkoztatási rátája; ennek ellenére az észak-magyarországi 55,4%-os ráta több mint 10 százalékponttal, pontosan 10,3 százalékponttal kisebb a nyugat-dunántúlinál. Az életkor szerinti foglalkoztatási arányok valamelyest kiegyenlítettebbé váltak a legutóbbi egy év folyamán. Az első negyedévben a 35-49 évesek foglalkoztatási rátája meghaladta a 80%-ot, a 30-34 éveseké, valamint az 50-54 éveseké a 75%-ot. A 25-29 évesek korcsoportjában a foglalkoztatási arány 71% volt. Az 55-59 évesek körében már csak 61,4% volt a ráta, igaz, 5,2 százalékponttal meghaladta az egy évvel korábit. A 60-64 évesek körében a foglalkoztatottak aránya alig 17,4% volt, és mindössze 2,4 százalékponttal emelkedett egy év alatt.

Az **aktív munkanélküliek száma** az első negyedévben 370 ezer fő volt, 139 ezer fővel, 27,3%-kal kevesebb az egy évvel korábitól. Az aktív munkanélküliek száma 34 ezer fővel kisebb

mértékben csökkent, mint amennyivel a közfoglalkoztatottak száma emelkedett, azaz a valóságos munkaerőpiacon csökkent a foglalkoztatottak száma. A **passzív munkanélküliek száma** – a jelenleg ismert legfrissebb adat szerint – a tavalyi negyedik negyedévben 112 ezer fő volt. A 8,3%-os **munkanélküliségi ráta** jelentősen, 3,5 százalékponttal kisebb az egy évvel korábbinál. A 25 éven aluli fiatalok munkanélküliségi rátája egy év alatt érzékelhetően, 9,1 százalékponttal csökkent ugyan, de így is 21,4%-os, azaz rendkívül magas volt a vizsgált időszakban. A legjobb munkavállalási korúnak tekintett 25-54 évesek munkanélküliségi aránya 7,5% volt, 3,3 százalékponttal kisebb az egy évvel azelőttinél. Változatlanul komoly gond a **tartós munkanélküliség**. Az első negyedéves adatok szerint az álláskeresők több mint fele, 51,6%-a egy éve, vagy annál is régebben keresett munkát. A munkakeresés átlagos időtartama meghaladta a másfél évet, az első negyedévben 18,7 hónap volt, csaknem egy teljes negyedévvel hosszabb, mint az egy évvel korábban végzett felmérés időszakában.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a **regisztrált álláskeresők száma** az első negyedév végén 431 500 fő volt, 12 100 fővel, 2,7%-kal kevesebb, mint egy hónappal, és lényegesen, 188 700 fővel, 30,4%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Márciusban a foglalkoztatók 80 100 új álláshelyet jelentettek be, másfélszer annyit, 51,7%-kal többet, mint egy hónappal korábban, és lényegesen, 43,5%-kal kevesebbet, mint a múlt év azonos hónapjában. Az új álláshelyek közel háromnegyede, 72,2%-a közfoglalkoztatásra irányult, így mindössze 22 300 új piaci munkahelyet hirdettek meg az év harmadik hónapjában. Az első negyedév végén 55 300 pályakezdő szerepelt a nyilvántartásban, 0,5%-kal kevesebb, mint egy hónappal, és egynegyedével, 25,2%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Március végén a regisztrált munkanélküliek több mint egynolcada, 12,8%-a az első állásának megtalálásában reménykedett. A regisztrált munkanélküliek négytizede, 39,4%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel, több mint fele, 55,4%-a középfokú végzettséggel rendelkezett, míg 5,2%-ának felsőfokú végzettsége volt.

Súlyos szociális konfliktusok forrása, hogy a regisztrált munkanélkülieknek csupán 13,1%-a, mindössze 56 700 fő kapott márciusban álláskeresési támogatást. A lényegesen kisebb összegű szociális segélyben az álláskeresők kevesebb mint egyharmada, 31,6%-a részesült, míg **a munkanélküliek több mint fele, 55,3%-a teljesen ellátatlanul maradt.**

A **közfoglalkoztatás** erőltetett ütemű bővítése ellenére is fennmaradtak a jelentős területi különbségek a foglalkoztatásban. Két régióban a munkanélküliségi arány meghaladta az országos átlag másfélszeresét, egy harmadikban pedig megközelítette azt. Észak-Alföldön 17,6%, Észak-Magyarországon 16,9%, míg Dél-Dunántúlon 14,2% volt márciusban a ráta értéke. A megyénkénti adatokat vizsgálva megállapítható, hogy a munkanélküliek aránya 5 megyében meghaladta az országos átlag másfélszeresét, 2 megyében pedig a kétszeresét is. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a kritikus 20%-os szint feletti, 20,9% volt a munkanélküliségi ráta, azaz minden ötödik aktív korú reménytelenül keresett állást. A megyében nyilvántartott 48 300 munkanélküli létszám némileg, 0,6%-kal több volt a februárinál, és számottevően, 28,1%-kal kevesebb az egy évvel korábbinál. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében is jelentősen, 21,2%-kal mérséklődött a regisztrált álláskeresők száma a tavaly márciusihoz képest; ennek ellenére a most regisztrált 51 900 fős létszám 20%-os munkanélküliségi rátát jelent. Nógrád és Somogy megyében egyaránt nagyon magas, 17,1%

volt a munkanélküliségi arány. Az országos átlag csaknem másfélszeresét elérő, 14,6%-ot regisztráltak Jász-Nagykun-Szolnok megyében, és 13,5%-ot Baranya megyében.

Februárban 200 300 főt alkalmaztak **közfoglalkoztatás** keretében, hét és félszer annyit, 641,9%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. Ez a közmunkás létszám kevesebb mint háromezerrel maradt el az eddigi csúcsot jelentő múlt év decemberitől. A közmunkások 98,1%-át teljes munkaidőben alkalmazták 77 700 forintos átlagkeresettel, amely a jogszabályban meghatározott minimálbérnek alig háromnegyede, 76,6%-a.

Az intézményi munkaügyi statisztika adatai szerint az év első két hónapjában a legalább ötfős vállalkozásoknál, a költségvetési szerveknél és a jelentősebb nonprofit szervezeteknél – a közfoglalkoztatottakat is beleszámítva – 2 804 ezer fő **állt alkalmazásban**, 8,7%-kal több, mint egy évvel korábban. A közfoglalkoztatottakat figyelmen kívül hagyva az alkalmazottak létszáma 2,2%-kal haladta meg az egy évvel korábbit, és gyakorlatilag megegyezett, 0,1%-kal volt több a két évvel korábinál. A **költségvetési intézményeknél** – a közfoglalkoztatottak nélkül – 691 ezer fő állt alkalmazásban, 5,7%-kal több, mint az előző év azonos időszakában. Az igazgatásban és védelemben 1,2%-kal dolgoztak többen, mint egy évvel, és 3%-kal többen, mint két évvel korábban. Az oktatásban 1,9%-kal nőtt a létszám, ez azonban még mindig 3,8%-kal alatta maradt a két évvel korábinak. Az egészségügyben és szociális ellátásban 20,6%-kal nőtt a közalkalmazotti státuszban dolgozók száma az intézményhálózat államosításának következményeként.

A nemzetgazdaságban a teljes munkaidőben dolgozók **bruttó átlagkeresete** az év első két hónapjában 226 600 forint volt, 1,3%-kal több, mint egy évvel korábban. A versenyszférában 241 200 forint volt az átlagkereset, 4,8%-kal magasabb, mint a múlt év azonos időszakában. A költségvetési intézményekben – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – 231 800 forint volt a bruttó átlagkereset, 9,1%-kal több az egy évvel azelőttinél. A közszférában a teljes munkaidőben dolgozók bizonyos hányada a nettó keresetének csökkenése miatt átlagosan 10 500 forint – a keresetbe nem tartozó – kompenzációt kapott a kedvezőtlen adó- és járulékváltozások részbeni ellentételezésére.

A nemzetgazdaságban a **nettó átlagkereset** az első két hónapban 148 400 forint volt, 1,3%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. Az év első két hónapjában a fogyasztói árak megegyeztek az egy évvel korábbival, így a reálkereset index azonos volt a nettó nominális keresetemelkedés mértékével. A versenyszférában a fizikai dolgozók nettó átlagkeresete februárban 105 800 forint volt, 4%-kal haladta meg az egy évvel azelőttit. A versenyszféra szellemi dolgozóinak nettó keresete 239 600 forintot tett ki, ami 6,9%-kal magasabb, mint a múlt év azonos hónapjában. A költségvetési intézményekben foglalkoztatottak nettó átlagkeresete az év első két hónapjában – a közfoglalkoztatottak bérének figyelmen kívül hagyásával – 151 800 forint volt, 9,1%-kal több az egy évvel korábinál. A közigazgatás és a védelem területén 2,8%-kal, az oktatásban számottevően, 22,9%-kal, míg az egészségügyben és a szociális ellátásban 7,8%-kal nőtt a nettó átlagkereset. A közszférában a keresetek vásárlóértéke e jelentős illetményemelés ellenére még mindig érzékelhetően, 7,2%-kal elmaradt a négy évvel azelőttitől.

Áralakulás

Számottevő dezinflációs folyamat megy végbe a magyar gazdaságban. Ez az ármérséklődés lényeges pontokon eltér a több országban is megjelent deflációtól /a pénz általános ármérséklődés mellett növekvő vásárlóértékétől/, de az európai dezinfláció jelentős hatással van rá. A nálunk tapasztalható árváltozásra befolyással van a világpiacon az energiaárak zuhanása, a múlt évi kiemelkedő mezőgazdasági termésből adódó árutöbblet, és természetesen a háztartási energia és a közműszolgáltatások hatósági árának – a gazdasági következményekkel nem számoló, választási szempontokat előtérbe helyező – számottevő csökkentése. A fogyasztói árak a következő hónapokban még stagnáláshoz közeli értékeket mutatnak majd, a második félévben azonban ismét nőni fognak, és megközelítik a maginfláció jelenlegi szintjét.

Az **ipari termelői árak** februárban összességében 0,7%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és csekély mértékben, 0,2%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Az év első két hónapjában az ipari termelői árak megegyeztek az egy évvel azelőttivel. Februárban a legnagyobb mértékben, 5,6%-kal a gyógyszeriparban, 5,2%-kal a textiliparban, míg 4,7%-kal a nyomdaiparban emelkedtek ugyanakkor több ágazatban, így a villamosenergia-iparban 5,8%-kal, a vízkezelésben 5,6%-kal, a kőolaj-feldolgozásban 4%-kal mérséklődtek a termelői árak. A feldolgozóipar termelői árai februárban 0,9%-kal emelkedtek az egy hónappal, és 1,3%-kal az egy évvel korábbiakhoz viszonyítva. A feldolgozóipari árak az első két hónapban 1%-kal nőttek az előző év azonos időszakához képest.

Az **ipari export** forintban mért februári **értékesítési árai** 0,9%-kal emelkedtek az egy hónappal korábbihoz, és 1,6%-kal a múlt év azonos időszakához képest. Az első két hónapban 1,1%-kal nőttek a kiviteli árak. A gyógyszeriparban 6,5%-kal, a nyomdaiparban 6,3%-kal haladták meg a februári exportárak az egy évvel korábbiakat. Ugyanebben az időszakban a villamosenergia-iparban 8,1%-kal, a kőolaj-feldolgozásban 3%-kal mérséklődtek a kiviteli árak. A feldolgozóipari export értékesítési árai februárban 0,9%-kal nőttek az előző hónaphoz, és 1,9%-kal az egy évvel korábbihoz képest; az első két hónapban 1,4%-kal emelkedtek a feldolgozóipari kiviteli árak. Az **ipar belföldi értékesítési árai** februárban 0,3%-kal meghaladták az egy hónappal korábbiakat, és 2%-kal elmaradtak az egy évvel azelőttiektől. Az év első két hónapjában 1,6%-kal csökkentek a belföldi értékesítési árak. Az egy évvel korábbihoz viszonyítva februárban 4%-kal nőttek az építőanyag-ipari, 3,9%-kal a textilipari, míg 3,3%-kal a nyomdaipari árak. A villamosenergia-iparban és a vízkezelésben egyaránt 5,6%-kal, a kőolaj-feldolgozásban 4,5%-kal mérséklődtek a belföldi értékesítési árak. A feldolgozóipar belföldi értékesítési árai februárban 0,7%-kal nőttek az egy hónappal korábbihoz és stagnáltak az egy évvel korábbihoz képest; az első két hónapban 0,3%-kal haladták meg a múlt év azonos időszakában regisztrált szintet.

A **mezőgazdasági termelői árak** februárban 10,9%-kal mérséklődtek az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A növényi és kertészeti termékek ára jelentősen, 17%-kal elmaradt az egy évvel azelőttitől, amelyben a tavalyi kedvező termés hatása tükröződik. A gabonafélék felvásárlási

ára – a magas bázishoz képest – 23,5%-kal csökkent. Az ipari növények termelői ára februárban 15,9%-kal, ezen belül az olajos növényeké 18,8%-kal esett vissza. A zöldségfélék termelői ára 2,4%-kal mérséklődött, a gyümölcsöké némileg, 1,2%-kal, míg a burgonyáé – a magas bázishoz képest is – 3,9%-kal emelkedett.

Az élőállatok és állati termékek termelői ára februárban 1,7%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A vágóállatok felvásárlási ára 2,8%-kal, ezen belül a vágómarháé – az alacsony kereslet hatására – jelentősen, 12,4%-kal, a vágósertésé 1,3%-kal, a vágóbaromfié 3,3%-kal mérséklődött. A tej felvásárlási ára érzékelhetően, 18,3%-kal nőtt, míg a tojásé – a magas bázishoz képest – 12,4%-kal mérséklődött.

A **fogyasztói árak** márciusban 0,2%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és mindössze 0,1%-kal az egy évvel korábbihoz képest. A fogyasztói árak az első negyedévben stagnáltak a múlt év azonos időszakához viszonyítva. Az élelmiszerárak márciusban 0,1%-kal elmaradtak az egy évvel korábbiaktól. A liszt ára 19,2%-kal, az étolajé 14,8%-kal, a cukoré 13,7%-kal, a tojásé 10,8%-kal mérséklődött, a sajt ugyanakkor 10,6%-kal, a vaj 10%-kal, a tej 11%-kal drágult. A szeszes italok és a dohányárak ára a múlt évi jelentős jövedéki-adó emelések és a dohánytermékek árusításának államosítása következtében számottevően, 7,9%-kal nőtt.

A szolgáltatások ára márciusban 1,8%-kal emelkedett a múlt év azonos időszakához képest. A háztartási energia ára 10%-kal, a víz- és csatornadíj 11%-kal csökkent. A ruházati termékek ára 0,4%-kal, a tartós fogyasztási cikkeké 0,2%-kal, az üzemanyagoké 3,6%-kal mérséklődött. Az első negyedévben a szolgáltatások 2,3%-kal drágultak, a közlekedési szolgáltatások ára 3,1%-kal, a pénzügyi szolgáltatásoké – a drasztikus adóemelések következtében – igen jelentősen, 20%-kal emelkedett.

A **nyugdíjas** fogyasztói kosárral számított **infláció** márciusban 0,2%-kal nőtt az előző hónaphoz, és 0,3%-kal mérséklődött az egy évvel azelőttihez képest. Az év harmadik hónapjában a – hatósági árak, nyers élelmiszerek és üzemanyagok figyelmen kívül hagyásával számított – **maginfláció** viszonylag magas, 2,7 % volt, amely előrevetíti az infláció némi gyorsulását az idei évben.

Jövedelem és fogyasztás

A **kiskereskedelmi forgalom** alakulásáról nem állnak rendelkezésre megbízható adatok. A KSH az év elején az adatgyűjtésben módszertani változtatást hajtott végre. Ennek – érthető – indoka a dohánykereskedelem kormányzati átalakítása, amely a múlt év közepe óta eltelt időszak adatai alapján egyértelműen durva beavatkozást is magával hozott az egész élelmiszerkereskedelem piaci viszonyaiba. Ezáltal a korábbi mintavételes adatgyűjtés úgy módosult, hogy a – lényegében falusi szatócsboltként működő – dohányboltok értékesítéséről a Nemzeti Dohánykereskedelmi Zrt. szolgált teljes körűen adatokat. A fennmaradó üzletkörnél

változatlan maradt a reprezentatív adatgyűjtési metodika. Ennek megbízhatósága – az utóbbi hónapok adatközlései alapján – erősen kétséges.

A KSH előzetes adatai szerint az év első két hónapjában – a fenti okokból nem összehasonlítható adatok szerint – a kiskereskedelmi forgalom volumene 6,5%-kal haladta meg az egy évvel korábit. Az élelmiszerforgalom – az új módszerű adatgyűjtés szerint – 8,3%-kal, az élelmiszeren kívüli forgalom volumene 4,4%-kal, míg az üzemanyagok eladása 6,5%-kal nőtt. Az adatok megbízhatósága azért is kétséges, mert az élelmiszerforgalom csaknem négyötödét, 78,7%-át adó hagyományos élelmiszerüzletek eladási volumene 3,9%-kal csökkent, míg a dohányüzleteket is magukba foglaló szakboltoké, amelyek a forgalom alig több mint egyötödét birtokolják, egészen meglepő módon, több mint kétszeresére, 119,5%-kal emelkedett. A dohánykereskedelem változásával nem érintett körben is meglepő dinamikára utaló adatokat közölt a KSH: az iparcikkek eladása februárban 12,3%-kal, a ruházati termékeké 9%-kal, a bútoroké és műszaki cikkeké 8,4%-kal, a könyveké és számítástechnikai cikkeké 4,5%-kal bővült. Ezeknél a termékeknél a KSH a pénztárgépek adóhatósággal történő közvetlen összekötésének fehérítő hatására utal. Ezt a feltételezést az adóbevételek nem támasztják alá. Az év első két hónapjában az általános forgalmi adóból 2,9%-kal, a jövedéki adóból 1,1%-kal kevesebb folyt be a költségvetésbe, mint a múlt év azonos időszakában.

A Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság múlt év végi adatai szerint ***a kormány drasztikus beavatkozása a nyugdíjrendszerbe több százezer érintett jogbiztonságát sértette***, miközben az anyagi feltételeket alig érintette. Így az államháztartás nyugdíjkiadásai sem csökkentek, csupán a teherviselők között költségmegosztás változott a két társadalombiztosítási alap között, sőt – a hivatalos indoklással ellentétesen – még a központi költségvetés terhei sem mérséklődtek. A múlt év végén 2 213 ezer fő részesült nyugellátásban, gyakorlatilag ugyanannyi, 0,5%-kal több, mint egy évvel korábban. Az egyes csoportok közül egyedül a 40 éves jogosultsági idő alapján nyugdíjba vonult nők száma emelkedett: a múlt év végén 102 ezren kaptak ezen a jogcímen ellátást, 18%-kal többen, mint az előző év utolsó napján. Rokkantsági és rehabilitációs ellátásban december végén 420 ezer fő részesült, 5,7%-kal kevesebb, mint az előző év utolsó hónapjában. A korhatár alatti ellátássá minősített nyugdíjban 102 ezer fő részesült, több mint egyharmaddal, 36,3%-kal kevesebb, mint 2012 decemberében. Az öregségi nyugdíjak átlagos összege decemberben 113 ezer forint volt, 5,5%-kal több, mint egy évvel azelőtt. A rokkantsági és rehabilitációs ellátások átlaga decemberben 64 900 forint volt, 3,2%-kal magasabb az egy évvel korábinál.

A ***lakosság betétállománya*** márciusban jelentősen, 117 milliárd forinttal csökkent, és a hónap végén 6 748 milliárd forintot tett ki. A forintbetétek volumene 111 milliárd forinttal mérséklődött, a devizabetéteké tranzakciók eredményeként 4 milliárd forinttal nőtt, míg árfolyamváltozás következtében 10 milliárd forinttal zsugorodott. A lakosság birtokában az első negyedév végén 1 888 milliárd forint értékű állampapír állomány volt, 11,8%-kal több, mint a múlt év végén.

A ***lakosság hitelállománya*** márciusban 85 milliárd forinttal csökkent, és az első negyedév végén 6 860 milliárd forintot tett ki. A forinthitelek volumene nem változott, mindössze 1 milliárd forinttal emelkedett, a devizahiteleké tranzakciók eredményeként 32 milliárd forinttal,

míg árfolyamváltozás következtében 54 milliárd forinttal mérséklődött. A lakossági devizahitelek állománya a negyedév végén 3 730 milliárd forintot tett ki, a teljes lakossági hitelösszeg 54,4%-át.

Államháztartás, külgazdasági egyensúly

A **külkereskedelmi forgalom** a múlt év első negyedévében stagnált, az év közepe óta pedig dinamikusabban bővül. Idén az export volumene februárban 8%-kal, az importé 7,8%-kal emelkedett. Az év első két hónapjában a kivitel volumene 7,1%-kal, míg a behozatalé 5,7%-kal nőtt. A külkereskedelmi mérleg aktívuma 383 milliárd forintot, illetve 1,2 milliárd eurót tett ki, 109 milliárd forinttal, illetve 321 millió euróval többet az egy évvel korábbinál. Az első két hónapban az export forintban mért árszínvonala 1,2%-kal, míg az importé 0,2%-kal emelkedett, így a cserearány 1%-kal javult. A forint árfolyama az euróhoz képest 4,4%-kal, az amerikai dollárhoz viszonyítva 2,1%-kal gyengült.

A külkereskedelmi forgalomban legnagyobb súllyal rendelkező gépek és szállítóeszközök exportjának volumene az első két hónapban 6,7%-kal, az importé 8,6%-kal nőtt. A termékcsoport forgalmát elsősorban a járműgyártás rendkívül dinamikus bővülése idézte elő. A gépjárműipari nagyberuházások múlt évi lezárultával a járműipari kivitel az első két hónapban másfélszerese volt az egy évvel korábbinak. Egy másik árucsoport forgalmának dinamikáját is a járműgyártás határozta meg: a feldolgozott termékek kivitele 7,5%-kal, a behozatala 10%-kal emelkedett. E termékkörben fontos szerepe volt a járműalkatrészeknek és részegységeknek. Az energiahordozók kivitele 4,6%-kal, a behozatala 14,6%-kal mérséklődött az első két hónapban. A csökkenő energiaimportban elszámolási tényezők mellett szerepet játszott az enyhe téli időjárás, valamint az, hogy a kormány az energiaárak látványos csökkentése érdekében – a következményekkel nem számolva – felhasználta a stratégiai készletek egy részét. Az élelmiszerexport volumene – a múlt évi kedvező termés következtében – számottevően, 16%-kal, az import mennyisége szintén jelentősen, 7,8%-kal emelkedett.

Az Európai Unióba irányuló export volumene az év első két hónapjában 9%-kal, ezen belül a 15 régi tagállamba irányuló kivitel dinamikusabban, 10,7%-kal, az új tagállamokba irányuló szerényebb ütemben, 4,4%-kal emelkedett. Az Európai Unióból érkező import 15,2%-kal, ezen belül a régi tagállamokból érkező 13,7%-kal, míg az új tagállamokból érkező 19,7%-kal bővült. Az Európai Uniót kívüli országokba irányuló kivitel stagnált, 0,3%-kal nőtt, a behozatal pedig – az energiahordozók jelentősen visszaszorult importja következtében – érzékelhetően, 15,3%-kal visszaesett. A külkereskedelmi forgalom adatai ellentmondanak a keleti nyitás kormányzati kommunikációjában hangoztatott sikereinek.

Az **államháztartás** – önkormányzatok nélküli – **pénzforgalmi szemléletű konszolidált hiánya** az első negyedév végén 701 milliárd forint volt, az egész éves előirányzat 71,2%-a. Ezen belül a központi költségvetés deficitje 796 milliárd forintot tett ki, az éves előirányzat több mint négyötödét, 82,8%-át. Az első negyedévben a központi alrendszernek 3 642 milliárd forint

bevétele – a törvényi előirányzat 22,8%-a –, és 4 343 milliárd forint kiadása – az egész éves előirányzat 25,6%-a – volt.

A **gazdálkodó szervek** az első negyedévben 280 milliárd forint **adót fizettek**, 27,9%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. A társasági nyereségadóból származó bevételek jelentősen, 30,7%-kal nőttek az idei adóelőleg fizetési kötelezettség emelkedése miatt. Egyéb központosított bevételek címén az egy évvel azelőtti összeg több mint kétszerese, 107,7%-kal nagyobb befizetés keletkezett, melynek forrása az elektronikus útdíj, a hulladéklerakási járulék és különféle bírságok számottevő növekedése.

Fogyasztási adókból 897 milliárd forint bevétel keletkezett, 7,5%-kal több, mint egy évvel korábban. A többlet a pénzügyi tranzakciós illetékbevétel kivételes mértékű, 168,9%-os emelkedéséből származott, amely az adómérték évközi jelentős – a korábbi kétszeresére történt – emelésének a következménye. Az általános forgalmi adóból 1,4%-kal, jövedéki adóból mindössze 0,3%-kal több bevétel származott a kincstárnak az egy évvel azelőttinél. Ez utóbbin belül a dohánytermékek jövedéki adójából az egy évvel korábbinál számottevően, 11,7%-kal kevesebb bevétel származott, amely vagy a dohányzás örvendetes visszaszorulásának vagy a csempészet nagymértékű kiterjedésének a költségvetési következménye.

A **lakosság** az első negyedévben 430 milliárd forint **adót fizetett**, 2,7%-kal többet az egy évvel azelőttinél. A személyi jövedelemadó bevételek 2,3%-kal, az illetékbevételek 7,8%-kal nőttek. A társadalombiztosítási alapok 1 253 milliárd forint bevételt realizáltak, 3,5%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. A szociális hozzájárulási adó és a járulékok 7,5%-kal emelkedtek, míg a társadalombiztosítási alapoknak nyújtott költségvetési támogatások jelentősen, 13,9%-kal csökkentek.

A **költségvetési szervek kiadásai** az első negyedévben 955 milliárd forintot tettek ki, 17,7%-kal többet az egy évvel korábbinál; egyben jelentősen túllépve az éves előirányzat időarányos részét a 29,6%-os teljesítési szinttel. A kiadások a választási túlköltekezés jeleit mutatják. A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai – többek között a kormányzati presztízsbereházások következtében – csaknem másfélszeresükre, 42,7%-kal, míg a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásai – az uniós projektek kapkodásoktól sem mentes felgyorsításának eredményeként – 20,4%-kal nőttek.

Szociális és családtámogatásokra 172 milliárd forintot fordított a költségvetés, 12,9%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Családi támogatásokra 4,8%-kal, korhatár alatti /nyug-/ellátásokra 30,6%-kal költöttek kevesebbet. Az előbbi a családi támogatások, így a családi pótlék fokozatos elértéktelenítésének, míg az utóbbi a rugalmas nyugdíjba vonulás lehetősége megszüntetésének a következménye. A foglalkoztatási alap kiadásai 78 milliárd forintot tettek ki, 15,7%-kal többet az egy évvel azelőttinél. Legnagyobb mértékben, több mint egyharmadával, 37,8%-kal a közmunka program kiterjesztésére szánt források nőttek, míg álláskereső támogatásra 15,7%-kal kevesebbet költöttek. A nyugdíjbiztosítási alap kiadásai 4,1%-kal, az egészségbiztosítási alap kiadásai 2,9%-kal emelkedtek az első negyedévben.

A **költségvetési szervek tartozásállománya** az első negyedév végén 89,9 milliárd forint volt, 1,4%-kal több, mint egy hónappal, és egynegyedével, 24,7%-kal több, mint egy évvel korábban.

A tartozás több mint háromnegyedét, 76,9%-át az Emberi Erőforrások Minisztériumának intézményei – főként kórházak és felsőoktatási intézmények – halmozták fel, azaz a sorozatos ígéretek ellenére a kormányzat ebben az évben sem teremtette meg az egészségügyi intézmények és az egyetemek rendeltetészerű működésének feltételeit. Az állami szervek törvényes működéséért felelős Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium intézményei is 14 milliárd forintos adósságot halmoztak fel március végére, amely a teljes tartozásállomány 15,6%-a. A tartozások több mint négyötöde, 82,3%-a szállítói tartozás, ezen belül 9,2 milliárd összegben a közüzemi szolgáltatások díjának kiegyenlítésével voltak hátralékban a költségvetési szervek. A gazdálkodási problémák az intézményrendszer jelentős hányadát sújtják, hiszen a költségvetési szervezetek több mint felének, 55,3%-ának volt március végén lejárt határidejű tartozása. E tartozások egyharmada, 33,4%-a 30 napnál régebben fennálló adósság volt.

Az első negyedév államháztartási adatai formálisan nem térnek el a korábbi években tapasztaltaktól. Az elmúlt négy évben sem vette komolyan a kormány a költségvetési törvény előírásait, az előirányzatokat a pillanatnyi érdekek szerint módosította, és rögtönzések tömegével irányította az államháztartási gazdálkodást. Az idei költségvetési gazdálkodás ettől annyiban tér el, hogy **láthatóan választási megfontolások vezették a kormány első negyedévi tevékenységét.** Az eddig kialakult hiánynál lényegesen nagyobb a március végi tényleges deficit, mert **a kormány fedezet nélkül vállalt jelentős anyagi kihatással járó kötelezettségeket, amelyek az év hátralévő részében tovább növelik azokat a kiadásokat,** amelyekkel a költségvetési törvény készítésénél nem számoltak. A kormány nyilvánvalóan idén is mindent megtesz azért, hogy az éves államháztartási hiány ne lépje túl a bruttó hazai termék 3%-át. Ennek az az ára, hogy év közben jelentős megszorításokat hajtanak végre, természetesen a kifejezés említésének immár szokásos tilalmával. Az érdemi intézkedések bizonyos részére feltehetően – az önkormányzati választásokra is figyelemmel – a negyedik negyedévben kerül sor. Ugyanakkor a költségvetés végrehajtásának sajátosságai miatt az utolsó hónapokban már csak nagyon jelentős korrekciókkal lehet a hiányt csökkenteni. Ezért **a kormány gyakorlatilag megkezdte a szigorításokat azzal, hogy kilátásba helyezte a költségvetési intézmények számára az elvben rendelkezésre álló keretek egy részének zárolását.** A közszféra intézményei – az államháztartási törvény előírásaival ellentétesen – többek között emiatt, valamint a számviteli szabályok módosítása okán szükségessé váló szakmai iránymutatás hiánya és az egységesnek szánt államháztartási informatikai háttértámogatás technikai problémái következtében nem tudták elkészíteni az elemi költségvetésüket. Az állami fenntartású intézmények körében forrásaik – egyelőre meg nem határozott részének – zárolása további következményeként a közszolgáltatások színvonalában az előző éveknél is komolyabb zavarok, jelentős fennakadások várhatók.

Lakásépítés

Látszólagos fellendülés jeleit mutatja a lakásépítési tevékenység. Az első negyedévben 1 700 **lakás épült**, másfélszer annyi, 50,7%-kal több, mint egy évvel korábban. A különleges dinamikában a rendkívül alacsony bázisnak van szerepe, mivel ez a lakásszám a 2008. évi, tehát a válságot megelőző év azonos negyedévében épített lakásoknak csupán egyharmada, és a 70 évvel ezelőtt épített lakások számával egyezik. A kiadott építési engedélyek száma 1 700 volt az első negyedévben, 19,6%-kal több az egy évvel korábbinál. 2008 első három hónapjában a hatóságok ennél ötször több engedélyt adtak ki.

A lakásépítési tevékenység az egész országban a múlt század első felének szintjén van. Jellemző a helyzetre, hogy Budapesten az első negyedévben kétszer annyi lakást adtak át, mint a múlt év azonos időszakában, de ez a szám alig éri a félezret, és egyébként 30%-kal kevesebb a két évvel korábbinál. Az új lakások fele a közép-magyarországi régióban épült, és 17 olyan megye volt, ahol kevesebb mint 100 lakás épült. A lakások 43%-át vállalkozások építették a tavalyi 29%-ot követően, míg az új lakások építtetőinek 56%-a volt magánszemély, a múlt évi 70% után. Az új lakóépületek között 70%-ról 53%-ra csökkent a családi házak aránya. Az első negyedévben használatba vett lakások átlagos alapterülete 99 m² volt, 13 m²-rel kevesebb, mint egy évvel korábban. A 100 m²-nél nagyobb alapterületű lakások aránya 11 százalékponttal tovább csökkent, és az első negyedévben 39%-ot tett ki.

Ipar, építőipar

Az **ipari termelés** a járműgyártás látványos bővülésének köszönhetően a múlt év szeptembere óta az alacsony bázishoz képest dinamikusan nő. A februári termelés volumene – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 1,6%-kal haladta meg a januárit, és 8,1%-kal az egy évvel korábbit. Az év első két hónapjában a termelés volumene 7,1%-kal emelkedett. A feldolgozóipari termelés volumene az első két hónapban 8,7%-kal nőtt, míg az energetikai iparé – részben az enyhe tél hatására – jelentősen, 9,8%-kal visszaesett. A feldolgozóipar közel háromtizedét adó járműipar termelése kiemelkedő dinamikával, 29%-kal, a fémfeldolgozásé 16%-kal, a vegyiparé 15%-kal, a villamos berendezések gyártásáé 11%-kal, az exportban kis súlyt képviselő élelmiszeriparé 4,7%-kal emelkedett, míg a számítógépek és elektronikai termékek gyártása – a nagyon alacsony bázishoz képest is – számottevően, 10,2%-kal zsugorodott.

Az **ipari export** februárban 11,4%-kal, az év első két hónapjában 10,3%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A járműipari kivitel februárban 26,5%-kal nőtt, a számítógépeké és elektronikai termékeké 6,2%-kal csökkent. Az **ipar belföldi értékesítése** továbbra is mérséklődik. A februári belföldi értékesítés 0,5%-kal, az első két hónapban 3,1%-kal csökkent. Ugyanakkor a

feldolgozóipar belföldi értékesítése februárban 7,1%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A vegyipar belföldi értékesítése 21,8%-kal, a textiliparé 19,4%-kal, a villamos berendezések gyártásáé 7,7%-kal bővült, a villamosenergia-iparé 8,1%-kal, a számítógépeké és elektronikai termékeké egészen kivételes mértékben, 38,8%-kal visszaesett.

A legalább öt főt foglalkoztató vállalkozásoknál az **egy főre jutó termelés** az első két hónapban 5,4%-kal emelkedett a foglalkoztatottak számának 1,9%-os növekedése mellett. A feldolgozóiparban a termelékenység az új, főképp gépjárműipari nagyberuházások működésbe lépésének eredményeként 6,7%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A jelentős súllyal rendelkező feldolgozóipari ágazatok **új rendeléseinek** volumene 17%-kal emelkedett; a belföldi rendeléseké – az alacsony bázishoz képest – 21%-kal, míg az exportrendeléseké 17%-kal nőtt. Február végén az ipar teljes **rendelésállománya** 13,3%-kal magasabb volt, mint a múlt év azonos időpontjában.

Az **építőipari termelés** volumene februárban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazítva – 8,3%-kal nőtt az előző hónaphoz, és – az alacsony bázishoz viszonyítva – 28,3%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Az első két hónapban 22,5%-kal nőtt a termelés volumene. Az épületek építése februárban – főként az ipari beruházásoknak köszönhetően – 21,3%-kal, az egyéb építményeké – az uniós finanszírozású kiemelt vasútfejlesztési és útfejlesztési projektek következtében – jelentős dinamikával, 39,2%-kal nőtt. Az építőipar vállalkozások új szerződéseinek volumene februárban 29,8%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Ezen belül az épületek építésére irányulóké 23,2%-kal csökkent, az egyéb építmények létrehozását célzóké – új vasútfejlesztési munkákat indukáló szerződések következtében – igen jelentősen, 77,9%-kal emelkedett. Február végén az építőipar teljes rendelésállománya 65,6%-kal haladta meg az egy évvel korábbit; az épületek építésére irányulóké 5,8%-kal, az egyéb építményeket célzóké kiugró mértékben, 86%-kal nőtt.

Mezőgazdaság

A **mezőgazdasági termékek felvásárlása** az első két hónapban – az alacsony bázishoz képest – 16,8%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A növénytermesztési és kertészeti termékek felvásárlása – a rendkívül alacsony bázishoz viszonyítva – 57,7%-kal emelkedett. Gabonafélékből 43,2%-kal, zöldségfélékből 1,2%-kal nőtt, míg gyümölcsökből 36,5%-kal mérséklődött a felvásárolt mennyiség. Az élőállatok és állati termékek felvásárlása az első két hónapban 2,9%-kal meghaladta az egy évvel korábbit; a vágóállatoké 5,4%-kal emelkedett, az állati termékeké 3,9%-kal visszaesett.

Turizmus

Az év eleje óta dinamikusan élénkült a turizmus forgalma. A kereskedelmi szálláshelyeken az első két hónapban 934 ezer **vendég** 2 189 ezer éjszakát töltött el; a vendégek száma jelentősen, 14,2%-kal, a vendégéjszakáké csaknem hasonló mértékben, 12%-kal emelkedett. A külföldi vendégforgalom 10,2%-kal, a belföldi 13,9%-kal bővült. A szállodák átlagos foglaltsága az első két hónapban 37,6% volt, 2,7 százalékponttal magasabb az egy évvel korábbinál; az ötcillagos hoteleké 51,1%, a négycsillagosoké 44,6% volt. A kereskedelmi szálláshelyek bruttó árbevétele 34,7 milliárd forintot tett ki, 17,2%-kal többet, mint a múlt év első két hónapjában.

Népmozgalom

Az első két hónapban 14 100 **gyermek született**, 0,2%-kal kevesebb, mint a múlt év azonos időszakában. A születési arányszám 8,8‰ volt, megegyezett az egy évvel korábbival. Február végéig 2 400 **házasságot kötöttek**, – a rendkívül alacsony bázishoz képest – 14%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. A házasságkötési arányszám rendkívül alacsony, 1,5‰ volt, 0,2 ezrelékponttal több az egy évvel korábbinál.

Az első két hónapban 21 100 **halálesetet** anyakönyveztek, 3,9%-kal kevesebbet, mint a múlt év azonos időszakában. A halálozási arányszám 13,2‰ volt, 0,5 ezrelékponttal csökkent. A csecsemőhalálozási arányszám 5,1‰ volt, 0,4 ezrelékponttal magasabb, mint a múlt év azonos időszakában. A **természetes fogyás** 7 100 fő volt, aránya 4,4‰, ami 0,5 ezrelékpontos csökkenést jelent.

Bűnügyi helyzet

A Belügyminisztérium legutóbb januári adatokat közölt, annál frissebb adatok nem állnak rendelkezésre. A publikált adatok szerint a bűnüldöző szervek az év első hónapjában 17,1%-kal, ezen belül Budapesten 30,4%-kal kevesebb bűncselekményt regisztráltak, mint egy évvel korábban. E számottevő mérséklődésben az új büntető törvénykönyvnek volt szerepe; a megváltozott szabálysértési értékhatárnak megfelelően a jelentős számú, 50 ezer forintnál kisebb értékre elkövetett vagyoni elleni cselekmény szabálysértésnek minősül. A jogszabályváltozás ugyanakkor a bűncselekmények számának ilyen mértékű csökkenését nem magyarázza; *ezeknek az adatoknak erősen kétséges a megbízhatósága*; a kriminálstatistika

módszertana ma nem teszi lehetővé, hogy a bűnügyi helyzetről autentikus információk álljanak rendelkezésre.

Budapest, 2014. május 10.

Dr. Katona Tamás

Az adatok forrása: KSH, MNB, NGM, BM, NFSZ, ÁKK, MÁK, ONYF, Eurostat.

Megjegyzés: A statisztikai adtagyűjtési rendszerben az évközi adatok kisebb része a tárgyhót követő hónapban rendelkezésre áll, ilyen a fogyasztói ár, az államháztartási adatok; a statisztikai információk többsége a tárgyhót követő második hónapban kerül nyilvánosságra. Bizonyos adatok negyedéves gyakorisággal készülnek, és általában a tárgyidőszakot követő második hónapban állnak rendelkezésre, ilyen a bruttó hazai termék és a beruházások, de a folyó fizetési mérleg adatait csak a 90. napon lehet megismerni. Ezért az elemzés a készítést megelőző két hónap, illetve az előző negyedév rendelkezésre álló adatait vizsgálja.